Технологически карта нохчийн меттан 5 кл.

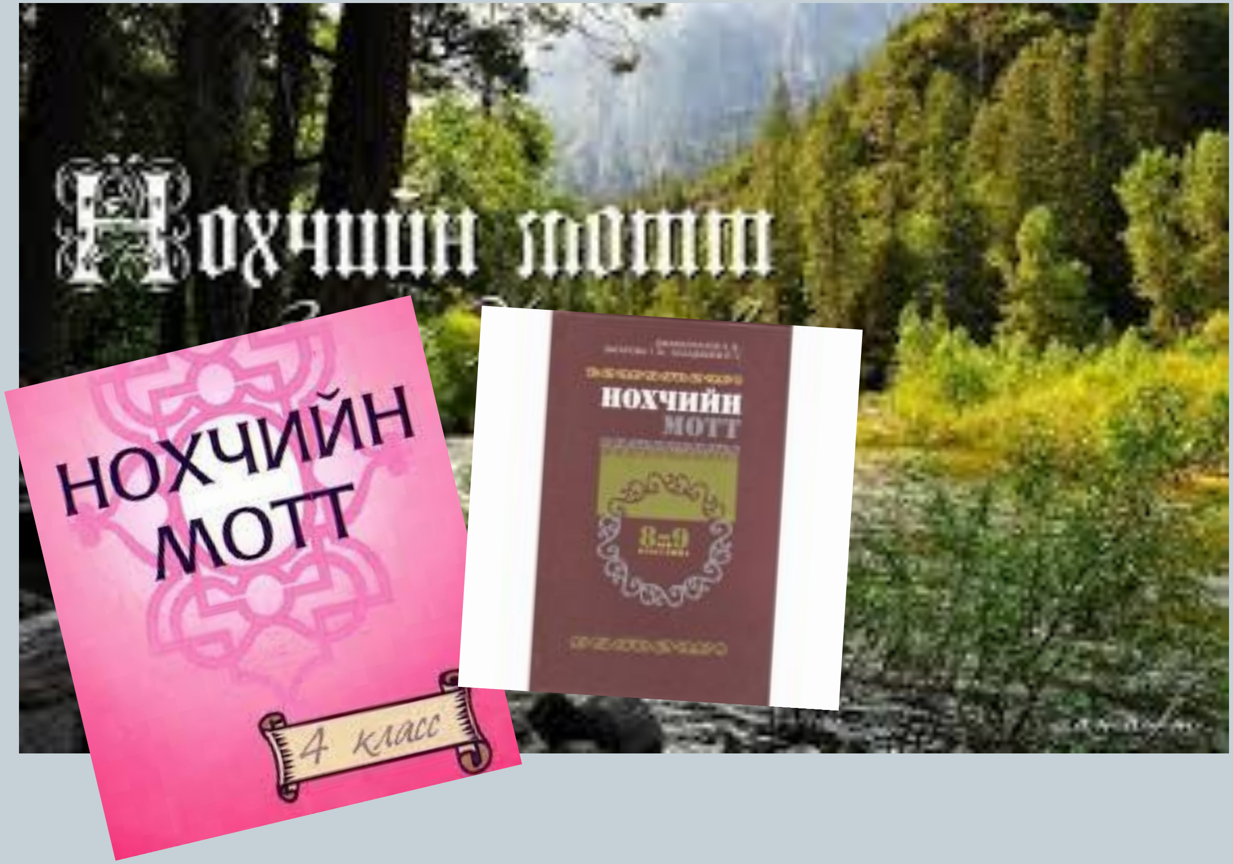

Урокан тайпа: Довзийтаран.

- Урокан ц1е: Ц1ердешнийн легарш.

- **Урокан г1ирс:**
- учебник
- тетрадь
- ручка
- презентаци

Х1оттош долчун хьесап.
(гайтамаш)

- Іалашонаш:

1. Кхеторан (предметни)

Хаа деза ц1ердешан маь1на, муьлхачу хаттаршна жоп ло цо, цуьнан морфологически билгалонаш (класс, терахь, дожар, легар). Ц1ердешан дожарийн чаккхенахь долу хаар шордар. Легар бохург х1ун ду хаар. Маса муьлхачу легаршка декъало ц1ердешнаш. Хаа деза, муха билгалдоху ц1ердешнийн легарш.

Кхиоран (метопредметни)

Ц1ердашах 1амийнарг карладаккхар.

Хаарийн актуализаци яр.

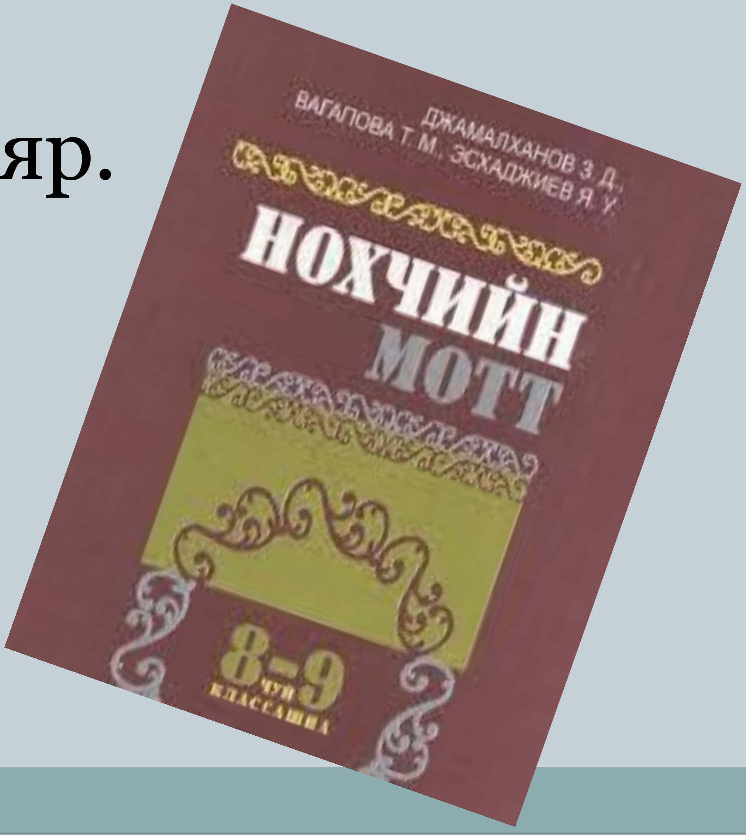

Кхетош – кхиоран (личностни)

Нохчийн матте болу безам кхиор.

Дешархойн хаарш шордар.

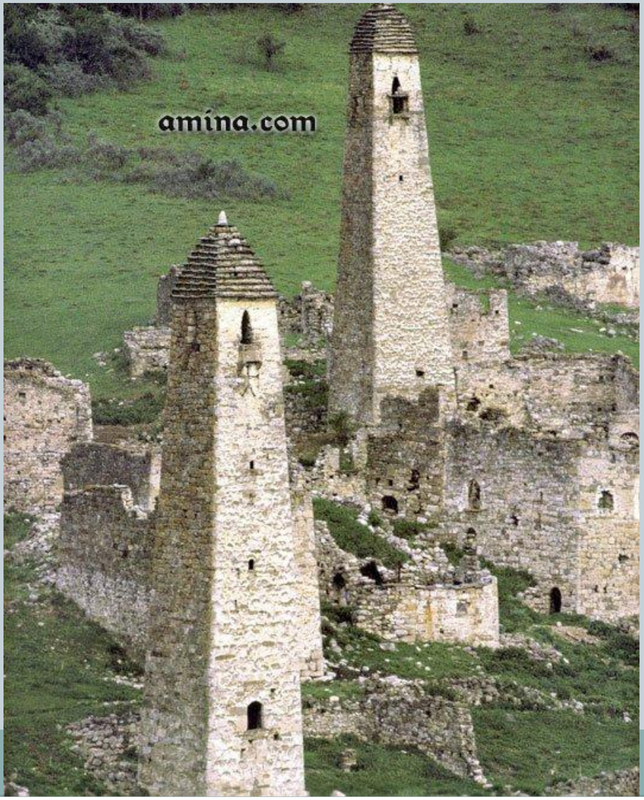

Урокан тема	Урокан этапаш.	Этапан 1алашонаш	Хьехархо чун болх.	Дешархойн болх.	Х1оттош долчун хьесап(гайтамаш)		
					Предметни	Личностни	Метапредмет-ни
1. Ц1ердешнийн легарш	I. Организационно – моти-вационни этап.	Дешаран г1уллакхдар-на ойла т1еерзор.	Маршалла хаттар, дешархой урокан кийча хилар таллар.	Хьехархочуьнга дуьхьал маршалла хаттар.		Х1ора дешархочо урокан мотиваци яр.	Регулятивни (х1ораммо а шен белхан меттиг кечъяр) Познаватель-ни (керлачу хаамца болх бар).

2.Хаарийн актуализаци яр.	**Коьрта я мехала долчунна т1е тидам бахийтар.**	**Хьехархочо хаттарш ло:** **1.Стенах олу ц1ердош?** **2.Муха хийцало ц1ер-аш?** **3.Пред-ехь ц1ердош муьлха меже хила тарло?** **4.Ц1ер- аш муха хуьлу?** **5.Ц1ерд-ийн муьлха терахьаш девза шуна?** **6.Ц1ерд-ийн мас дожар ду?**	**1.Хьехархочуьнга ладуг1у, хаттаршна жоьпаш ло.** **2.Ц1ердешнаш морфологин аг1орхьара толлу (тешамах, къоламца, аьзнаш,машаре, лоьро, молха,чармо). Кластеран кепаца толлу.** **3.Ц1ердош-тешамах;** **б)юьхь. кеп.-тешам;** **в)долахь я юкъара-юкъара;** **г)класс- бу-бу;** **д)терахь-цхьаллин,** **е)дожар-хотталург.**	**Т1едиллар кхочуш дар.** **Хьалха 1амийнарг карладаккхар**	**Маь1на дар. (Смыслообразование)**	**Коммуника-тивни (ларамца цхьа барт хилар).** **Познавательни (моделировани)**

3. 1амийнарг карладаккхар	Ойла т1е а ерзийна, кхетамца болх бар.	2. Ц1ердешнаш морфологин аг1орхьара талла (тешамах, къоламца, аьзнаш, машаре, лоьро,молха, чармо). Кластеран кепаца талла. 3.Классни уьн т1ехь болх. Суффиксаш д1а а язйой, цаьрца ц1ердешнаш кхолла. Суффикс – аш, -ш, -наш,-рчий. Масала: кучамаш, забарш, лаьмнаш, г1ожмаш, седарчий.		Предметни Хааршкарладахар	Маь1на дар. (Смыслообразование) (Самоопреде -ление)	Коммуникативни:ларамца цхьа барт хилар, тобанашкахь болх бо, Познавательни: маь1на дан 1ема. (моделировани)

4.Кхоллараллин болх		Синквейн (масал)дала де **духарш** бохучу ц1ердешна.	Дешархоша шайн ц1ахь бан белла болх д1аязбо. Синквейн (масал) даладо. **Духарш:** кучамаш, йовлакхаш, мачаш **.Кучамаш-** хаза,еха, дарин. **Йовлакхаш-** даккхий, къорза,шола. **Мачаш-** боьмаша, аьхна, чимчарг1ашц а. **Кучамаш-** тегна,эцна, т1еюьйхина. **Йовлакхаш-** д1атиллина, хазахетта, нисдина. **Мачаш-** **хьаьжна**,эцна, кога юьйхина.	Т1едиллар кхочуш дар. Проблема толлу, къастам бо	Самоопред елени, саморегуля ци. Маь1на дан 1ема	

5. Керла коьчал йовзийтар.		**1.Дожаржш шайн хаттаршца д1аязде.** **-Муха хийцало ц1ердош?** **-Мас дожар ду нохчийн маттахь?** **-Муьлхарш ду уьш?** **2.Ло,некъ,мох, хьехархо боху ц1ердешнаш дожаршца хийца.** **3.Хаттар: Ц1ердешнаш дожаршца хийцадаларх х1ун олу,** **а)форма хийцар;** **б)легар;** **в)чаккхенаш хийцар.** **4.Хаттар:легийначу ц1ердешнийн коьчалниг дожарехь муьлха чаккхенаш ю? Билгалъяха уьш.** **5.Тидам бе коьчалниг дожарехь чаккхенашка хьаьжжина к1асточу деа легарийн. Дешархошка йоьшуьйту 54-г1а параграф**	**1.Ло,некъ,мох, хьехархо боху ц1ердешнаш дожаршца хуьйцу. Масала:** **Ц1.некъ** **Дл.некъан** **Л.некъана** **Др.некъо** **К.некъ<u>аца</u>** **Х.некъах** **М.некъе** **Дс.некъал** **3.Дешархоша жоп ло:<u>легар.</u>** **4.Ц1ердешнийн коьчалниг дожарехь чаккхенаш билгалъйоху.** **5.Тидам бо коьчалниг дожарехь чаккхенашкахь хьаьжжина к1асточу легарийн.** **1-легар** **- ца (ц1ерд.цхьал. тер.) - -- аца (коьчалниг дожарехь чаккхенаш)** **2-легар –нца, -рца.** **3-легар –ица** **4-легар-чуьнца.** **Дешархоша йоьшу 54-г1а параграф.**	**Керла предметни хаар**	**Смыслообразовани** **Самоопределени**	**Познавательни: керлачу материалц болх бар** **Коммуникативни: ларамца цхьа барт хилар.** **Регулятивни:**

6.1амийнарг т1еч1аг1дар.		**1.Легаде: диг,ирс, аре,ахархо. Чаккхенаш билгалъяха .Хаттарш ло:1. муьлхачу дожаран чаккхене хьаьжжина къастадо легар?** **2.Х1ун дан деза, ц1ердош коьчарниг дожаре хоттош?**	**1.Легадо:диг, аре,ахархо. Чаккхенаш билгалъйоху.** **Хаттаршна жоьпаш ло. 2.Кхочушдо 251-г1а шардар.**		**Мотиваци**	**Регулятивни**

7.1амийнарг т1еч1аг1дар.		**1.Легаде:диг,ирс, аре,ахархо. Чаккхенаш билгалъяха. Хаттарш ло: 1.муьлхачу дожаран чаккхене хьаьжжина къастадо легар?** **2.Х1ун дан деза, ц1ердош коьчалниг дожаре х1оттош?**	**1.Легадо:диг,аре, ахархо. Чаккхенаш билгалъйоху.** **Хаттаршна жоьпаш ло.** **2.Кхочушдо 251-г1а шардар.**	**Т1едиллар кхочуш дар Х1ора дешархочун схьакаро деза нийса жоп.**	**Маь1на дан 1ема. Самоопределени. саморегуляци**	**Познавательни: шен оьшуш йолу материал къасто хаар. Коммуникативни: Шен дагахь дерг нийса д1аяздан хаар.**

8.Жам1 дар		Урокана маь1на а, жам1 а дар. Урокехь 1амийнарг билгал а доккхуш, 1амош йолу материал йийцаре ярехь дакъалаьцначу дешархошна оценкаш а йохку.	Хаттаршна нийса жоп ло. Шаьш бинчу балхана мах хадор, х1оттина хиллачу 1алашонаш дешархоша муха кхочуш йина хаар.		1амийначун жам1 дан 1ема	Регулятивни (таллар а, бинчу балхан мах хадор), шен м1аьна кхоллала. Коммуникативни: Познавательни: (анализ, жам1 дар)

9.Рефлекси		**Дешархойн хааршна жам1 дар-шаьш бинчу балхана мах хадабо суьрташца. (смайлики)** **- Солнце- малх. Со массарел тоьлла ву! Я самый лучший!;** **- Луна- бутт. Со тоьллачарна юккъехь дика ву!Я молодец! Я среди лучших.** **-Ас дика болх бина, амма кхин а дика балур бу аьлла хета суна!** **Я работал хорошо. Могу работать лучше.** **-Ас къа хьогур ду, дешар т1ехь.** **Я буду стараться, я подтянусь.**	**Шайна нийса хетарг билгал доккху**		**Маь1на дар**	**Регулятивни:**

Синквейн (масал)даладе духарш бохучу ц1ердешна.

ХАЗА, ЕХА, ДАРИН

ТІЕЮЬЙХИНА,
ХАЗАХЕТТА,
ЭЦНА

ДАРИН КОЧ ЭЦНА.

Йовлакх хаза, доккха, шола

- Хьаьжна, д1атиллина, нисдина
- Шола йовлакх эцна.

Мачаш боьмаша, аьхна, чимчаргӀашца

- Хьаьжна, эцна, кога юьйхина
- ***Боьмаша мачаш когана аьхна ю.***

Кластер

- 4. Кхетам болу я боцу – кхетам болу
- 5. Класс - бу - бу
- 3. Долахь я юкъара - юкъара
- 1. ц1ердош - тешамах
- 6. Цхьаллин терахь
- 2. Юьх. кеп. - тешам
- 7. Дожар – хотталург

Рефлекси

Со массарел тоьлла ю!

Со тоьлла чарна юккъехь ву!

Бекалахь, ненан мотт, ца хедаш, ца соцуш.
Хьайн хазчу мукъамца тхан дегнаш делош!
Бекалахь, ненан мотт, тхан деган мерз хилий.
Бакъонца, машарца даха ницкъ луш!